

Sygn. akt I USK 385/21

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania I. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.
o prawo do renty rodzinnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 23 lutego 2022 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 10 listopada 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od I. M. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 10 listopada 2020 r. oddalił apelację ubezpieczonej I. M. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z 22 lipca 2020 r., który oddalił jej odwołanie od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z 7 stycznia 2019 r., odmawiającej przyznania ubezpieczonej prawa do renty rodzinnej od 1 października 2018 r. wobec niestwierdzenia niezdolności do pracy.

Sąd Okręgowy ustalił, iż ubezpieczona miała rentę rodzinną po mężu do 30 września 2017 r. ze względu na częściową niezdolność do pracy. Po wniosku o

dalszą rentę lekarz orzecznik i komisja lekarska nie stwierdzili dalszej niezdolności do pracy, co stanowiło podstawę decyzji pozwanego organu rentowego.

Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z opinii biegłych sądowych z zakresu psychiatrii, psychologii, ortopedii i neurologii, którzy również nie stwierdzali dalszej niezdolności do pracy. Sąd uznał opinie za miarodajne, ubezpieczona nie zgłaszała względem nich żadnych zarzutów merytorycznych. Ustalił, iż doszło do poprawy stanu zdrowia ubezpieczonej i w spornym okresie nie jest niezdolna do pracy. Nie spełniała się zatem przesłanka prawa do dalszej renty rodzinnej – art. 70 i art. 12 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

W apelacji ubezpieczona zakwestionowała ustalenie o braku niezdolności do pracy, w szczególności podniosła, że wymaga uwzględnienia również informacja o stanie jej zdrowia, wynikająca z hospitalizacji w Ośrodku Leczenia i Rehabilitacji Zaburzeń Psychosomatycznych i Uzależnień Z. (...) w U. od 17 lipca do 14 sierpnia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu oddalenia apelacji stwierdził, iż Sąd Okręgowy przeprowadził prawidłowe postępowanie dowodowe. Materiał sprawy był wystarczający do jej rozstrzygnięcia. Brak jest podstaw do uwzględnienia wniosku ubezpieczonej o dopuszczenie dowodu z kolejnej opinii biegłych. Ubezpieczona nie zgłaszała dalszych dolegliwości (dolegliwości lub schorzeń innego rodzaju, które wymagałyby oceny biegłych lekarzy z innych niż dopuszczone w sprawie specjalizacji), które nie byłyby przedmiotem oceny zawartej w opiniach opracowanych przez biegłych z zakresu: psychologii, psychiatrii, neurologii i ortopedii. Tym samym dopuszczenie kolejnej opinii biegłych o tej samej specjalności, co opinie już przeprowadzone nie znajduje uzasadnienia (art. 235² § 1 pkt 2 i 5 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.). Niezadowolenie z opinii nie uzasadnia przedłużenia postępowania dowodowego. Stanowcze wnioski zawarte w opinii biegłych sądowych zawierają pełną ocenę stanu zdrowia ubezpieczonej. Dołączona do apelacji karta informacyjna leczenia pobytowego ubezpieczonej nie jest nowym dowodem tego rodzaju, który budzi wątpliwości, co do stanu zdrowia ubezpieczonej. Wskazane w tym dokumencie rozpoznanie schorzenia ubezpieczonej jest tożsame z rozpoznaniem przedstawionym w opinii biegłych. Z opinii wskazanych biegłych wynika, że ubezpieczona wymaga oddziaływań

terapeutycznych, a informacje znajdujące się na wskazanej karcie potwierdzają, iż ubezpieczona faktycznie otrzymała właśnie takie wsparcie terapeutyczne i została wypisana z poprawą w zakresie nastroju, aktywności, uregulowanych rytmów dobowych, z redukcją lęku z planami na przyszłość. Sąd Apelacyjny w konkluzji uznał za Sądem Okręgowym, że przeprowadzone postępowanie dowodowe należało ocenić jako kompletne. Stan zdrowia ubezpieczonej wyklucza przyjęcie, że ubezpieczona spełnia przesłanki do uznania jej za niezdolną do pracy stosownie do treści art. 12 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a tym samym nie spełnia żadnej z przesłanek do przyznania prawa do renty rodzinnej określonych w art. 70 ust. 1 i 2 tej ustawy.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Skarżąca zarzuciła, iż Sąd Apelacyjny nie zrealizował zarówno funkcji rozpoznawczej, jak i kontrolnej tego sądu. Sąd odmawiając odwołującej się prawa do renty rodzinnej nie wyjaśnił *de facto* na jakiej podstawie podjął taką decyzję. Dla odwołującej się, w niniejszej sprawie nie jest jasne jaką dokładnie definicją niezdolności do pracy w świetle zaprezentowanych dowodów w postępowaniu apelacyjnym posługiwał się Sąd i dlaczego nie dążył do wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności niniejszej sprawy mimo, iż miał ku temu możliwości. Sprowadzenie konkluzji w tym zakresie do stwierdzenia, iż obowiązkiem Sądu nie jest ciągłe dopuszczanie dalszych opinii nie przekonuje w świetle istotnych dowodów, które odwołująca się zaprezentowała na tym etapie postępowania. Odwołująca się wobec braku możliwości stawienia się przed Sądem (co było wynikiem sytuacji epidemicznej w Kraju - posiedzenia niejawne) przed którym mogłaby z uwagi na upływ czasu, przekazać Sądowi okoliczności faktyczne dotyczące jej stanu zdrowia, uznaje, iż naruszeniu uległo również jej prawo do rzetelnego rozpoznania sprawy i prawo do Sądu na rzecz ekonomiki procesowej i z powodu okoliczności od niej niezależnych. Odwołującej się przysługiwało prawo do renty rodzinnej i obecnie została tej renty pozbawiona, mimo, iż jej obecny stan zdrowia nie jest korzystniejszy od tego gdy pobierała świadczenie. Przede wszystkim natomiast bez dokonania stanowczych ustaleń i oceny co do charakteru obecnego nasilenia schorzeń odwołującej się nie jest możliwa ocena spełnienia przez nią przesłanek prawa do renty rodzinnej na

podstawie art. 70 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Po wezwaniu o uzupełnienie wniosku skarżąca zarzuciła, iż zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza przepisy postępowania (art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., 232 k.p.c. oraz 233 k.p.c. oraz art. art. 205¹² § 2 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 235² § 1 pkt 2 i 5 k.p.c., art. 278 k.p.c., art. 286 k.p.c. i art. 243² k.p.c.), ponieważ Sąd II instancji nie rozpoznał wszystkich zarzutów i wniosków apelacyjnych podniesionych przez odwołującą się w apelacji, a więc doszło do nieprawidłowej kontroli apelacyjnej sądu II instancji (...). W świetle powyższego nie jest możliwa w tej sytuacji ocena spełnienia przez odwołującą się przesłanek prawa do renty rodzinnej na podstawie art. 70 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Okoliczności sporne (kwestia zdolności do pracy) nie zostały dostatecznie wyjaśnione, w tym w świetle opartego o nowe okoliczności dowodu z dokumentu przedłożonego do apelacji, co do którego Sąd nie wydał postanowienia o pominięciu tego dowodu (art. 243² k.p.c.). Wobec powyższego wniosek o przyjęcie niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania jest konieczny i uzasadniony.

Pozwany wniósł o nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Nie wykazuje, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona – art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Skargę kasacyjną wnosi się od prawomocnego wyroku, co tłumaczy wymagania stawiane tej podstawie przesądu, która jako jedyna podstawa ma na uwadze indywidualny interes skarżącej w przyjęciu jej skargi do rozpoznania.

Na etapie przedsądu nie rozpoznaje się zarzutów podstaw kasacyjnych (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.). Podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Oznacza to, że nie zastępują podstawy przedsądu ani

jej uzasadnienia. Skarżąca w podstawie przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. powinna zatem samodzielnie (odrębnie) od zarzutów podstaw kasacyjnych wskazać i wykazać naruszenie prawa, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że wyrok objęty skargą jest oczywiście wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania. Brak jest tego we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania.

Sąd Apelacyjny rozpoznał apelację i sprawę, odniósł się do zarzutów, ustalił stan faktycznych na podstawie materiału sprawy (art. 382 k.p.c.) i rozstrzygnął sprawę (art. 385 k.p.c.). Podstawa faktyczna jest jasna. Nie budzi też wątpliwości podstawa materialna rozstrzygnięcia.

W ocenie podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. granicę ustaleń stanu faktycznego dla Sądu Najwyższego stanowi dwuinstancyjne postępowanie przed sądem powszechnym. Sąd Najwyższy na etapie przedsądu związany jest ustaleniami stanu faktycznego, na którym oparto zaskarżony wyrok (art. 398¹³ § 2 k.p.c. ma odpowiednie zastosowanie na etapie przedsądu).

W sprawie ustalono, że nastąpiła poprawa i skarżąca w spornym okresie nie była dalej niezdolna do pracy, przy czym znaczenie w sprawie ma prawne a nie potoczne rozumienie niezdolności do pracy (art. 12 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS). Nie każdy gorszy stan zdrowia jest równoznaczny z niezdolnością do pracy. Częściową niezdolność do pracy uzasadnia dopiero utrata w znacznym stopniu zdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (art. 12 ust. 3). Utrata tej zdolności w stopniu mniejszym niż znaczny nie uprawnia do renty.

Niezdolność do pracy to sytuacja faktyczna i ostatecznie ocena prawna dokonywana jest przez sąd.

Zarzuty procesowe wniosku nie składają się na zasadną podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Brakuje w zarzutach wniosku naruszenia podstawowego dla oceny postępowania apelacyjnego zarzutu naruszenia art. 378 § 1 k.p.c. Rozpoznanie przez sąd apelacyjny zarzutów apelacji ocenia się w postępowaniu kasacyjnym na podstawie tego przepisu. Art. 378 § 1 k.p.c. wymaga od skarżącego konkretyzacji zarzutu apelacji i wykazanie, że zaniechanie lub niewłaściwe rozpoznanie zarzutu

przez sąd drugiej instancji miało wpływ na wynik sprawy, czyli na zastosowanie prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.).

Nawet gdyby próbować odstąpić od tego reżimu, to nie można pominąć, że Sąd Apelacyjny ocenił znaczenie informacji o stanie zdrowia skarżącej z hospitalizacji w Ośrodku Leczenia i Rehabilitacji Zaburzeń Psychosomatycznych i Uzależnień Z. (...) w U. od 17 lipca do 14 sierpnia 2020 r. Taka ocena Sądu wskazanego dowodu uzasadnia stwierdzenie, że nie doszło do pominięcia tej informacji i dlatego nie było konieczne postanowienie na podstawie art. 243² k.p.c.

Sąd Apelacyjny wskazał również, dlaczego dopuszczenie kolejnej opinii biegłych o tej samej specjalności, co opinie już przeprowadzone nie znajduje uzasadnienia (art. 235² § 1 pkt 2 i 5 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.).

Sąd Apelacyjny mógł uznać sprawę za wyjaśnioną do rozstrzygnięcia (art. 382 k.p.c.).

Negatywna ocena zarzutów procesowych wniosku wynika również z braku zarzutu naruszenia art. 12 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (również w zarzucie podstawy kasacyjnej). Zaznaczyć należy, że skoro naruszenie przepisów postępowania ocenia się miarą wpływu na wynik sprawy, czyli na zastosowanie prawa materialnego - art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c., to tym bardziej jest aktualna również w odniesieniu do szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Znaczenie ma bowiem wówczas dopiero aż oczywista zasadność skargi kasacyjnej (*a contrario* do zarzutu podstawy kasacyjnej - art. 398¹⁴ k.p.c.). Zarzut naruszenia prawa materialnego ma podstawowe znaczenie, gdyż określa treść normy prawnej (choćby prawne pojęcie niezdolności do pracy), a w konsekwencji zakres postępowania dowodowego koniecznego w sprawie, w tym, czy przedmiotem dowodu są fakty mające w sprawie istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.).

Zarzuty wniosku nie uzasadniają zatem stwierdzenia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3, art. 99 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. oraz § 9 ust. 2 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

